

Strateegilise jätkusuutlikkuse kompetentsikeskuse tegevused tervise valdkonnas

Leila Oja,
Tervise Arengu Instituut
Leila.Oja@tai.ee

SJKK tervise visioonikonverents “Inimressurss ja tervis kaitsevaldkonnas”
01.märts 2016 Tallinn

Ettekande kava:

- 1) Saamislugu
- 2) Sisendid
- 3) Senised tulemused

Saamislugu

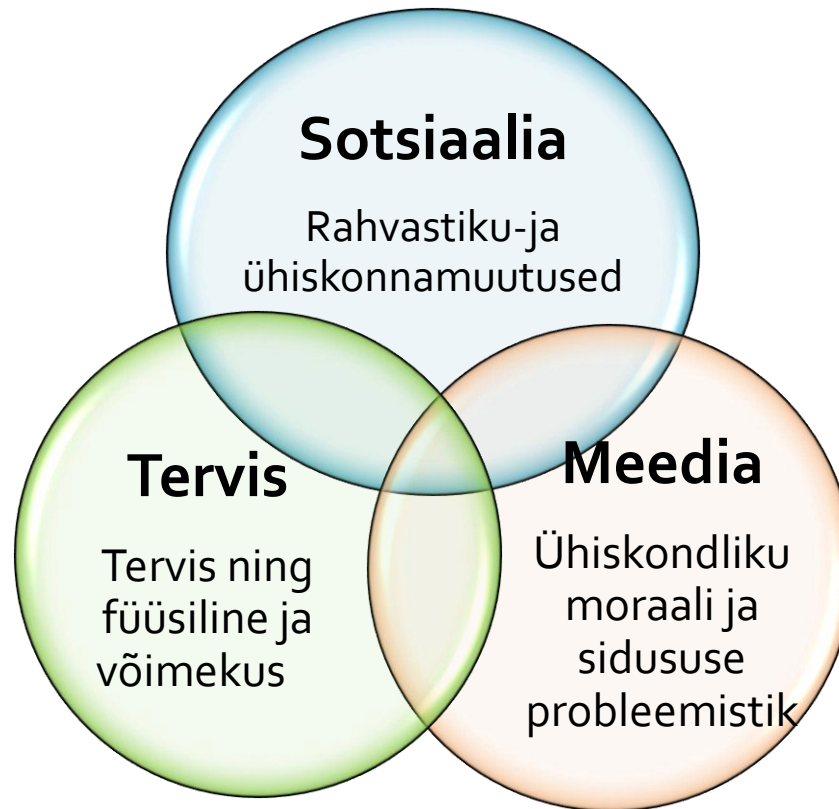
Riigikaitse inimfaktoriga seonduva uurimissuuna toetamise vajadus tulenes kaitseministri käskkirjast nr. 291 (5. septembri 2012. a)

Kolmepoolse koostöölepingu (KaMin, TÜ, TAI) eesmärgiks on arendada inimfaktoriga seonduvat uurimissuunda, mis võimaldaks Kaitseministeeriumil, Kaitseväel, Kaitseleiidul ja Kaitseressursside Ametil kohandada ja parendada oma tegevusi lähtuvalt inimfaktoriga seonduvast.

Uurimissuuna arendamiseks ja riigikaitse inimfaktoriga seotud küsimuste lahendamiseks moodustati 2014. aastal Tartu Ülikooli ja Tervise Arengu Instituudi kompetentsi baasil

Strateegilise Jätkusuutlikkuse Kompetentsikeskus (SJKK).

SJKK valdkonnad

Riigikaitse inimfaktoriga seonduva jätkusuutlikkuse uurimissuuna moodustavad kolm valdkonda:

- (1) rahvastiku- ja ühiskonnamuutuste valdkond;
- (2) ühiskondliku moraaali ja sidususe valdkond;
- (3) tervise ja füüsilise võimekuse valdkond.

Ettekande kava:

- 1) Saamislugu
- 2) Sisendid
- 3) Senised tulemused

Väljundid / Sisendid

Sisend

- Koostöö nõukogu - uurimissuuna tegevuste koordineerimiseks ja lähteülesannete sõnastamiseks: KaM, KV, KVÜÕA, KL, KRA, RKK.

SJKK

Väljund

- Teadus- ja analüüsipõhise info tagamine, mis aitab toetada ja suunata otsustusprotsesse Eesti riigikaitsega seonduva inimvara jätkusuutlikkuse osas.
- Kompetentsi arendamine: eksperthinnangute ja valdkonna arenguseire
- osalemine NATO uurimirühmades ja Euroopa Kaitseagentuuri projektides
- kraadiõppurite juhendamine ja koolitusprogrammide väljatöötamine
- nõustamine

Sisendid tervise valdkonnas

2013

KaM haldusala
ekspertide
tagasiside, SJKK
tegevusteks

- töötada välja toimiv seiremehhanism, et uurida noorte tervisega seonduvaid probleeme enne ajateenistusse kutsumist
- analüüsida eluviiside mõju riigikaitsele 20-25 a perspektiivis

2014 SJKK

koostöönookogu
ootused

- selgitada välja reservväega seonduvad küsimused nagu reservväelaste tervis, hoiakud, väärtused, nende arv täna ja tulevikus jm. Tervisenäitajate osas analüüsivajadust nii noorte kutsealuste kui ajateenijate hulgas.
- Üldiseks probleemiks kujunes küsimus, kuidas tagada kaitseväekohuslaste hea tervis ja kehaline valmidus

2015

Teadus-
arenduspoliitika
2014-2022

- KVÜÕA, kui kaitseväge vajadustega seotud teadus- ja arendustegevust koordineeriv üksus - sõnastati täpsustatud teemad, mis jälgivad füüsilist profiili ja sooritusvõimekust teenistuse erinevatel etappidel.
- Selgitada, missugune on kutsealuste, ajateenijate, kaaderkoosseisu ja reservväelaste tervise ja füüsilise profiili eripära kogu teenistuskäigu jooksul.
- Hinnata, missugused on kõige kriitilisemad füüsilise võimekuse puudused

Sisendid -HFM/TG- 178 soovitused

- 1) Arendada välja riskifaktorite, haiguste ja vigastuste seire süsteemid, et kontrollida terviseseisundi muutust isikkooseisus. Monitooringuks vajadusel õigusliku baasi loomine andmete kogumiseks, säilitamiseks ja analüüsiks, mis võimaldab uurimistööd erinevate teadusvaldkondade koostöös.
- 2) Arvestades suundumusi noorsõdurite kehalise vormisoleku ja elustiili trendides võib osutada järjest olulisemaks kutsealustele laiendatud väljaõppe ja tingimuste pakkumine või eeltingimuste seadmine, et aidata neil saavutada nõuetekohane kehaline võimekus enne ajateenistusse asumist.
- 3) Diferentseerimine on füüsilise ettevalmistuse ja väljaõppe hea praktika võte, arvestades kutsealuste individuaalsete kehaliste võimete erinevat arengut.
- 4) Isikkoosseisu tervist ja kehalist vormisolekut edendavad tegevused ja poliitilised otsused peavad olema tõendus põhised.

Allikas: NATO, HFM/TG-178 "Impact of lifestyle and health status on military fitness" – Raport, 2012

SJKK_TERVIS küsimused

10-16 a

17-27a

28-66

•Kas "pealevool" on piisav ja millises konditsioonis noored on?

•Millised on kutsealuste ja ajateenijate tervisenäitajad ja nende muutused ?

•Milline on kaaderkoosseisu tervislik profiil?
•Millised on füüsilise võimekuse probleemid?

•Milline on meeste tervis rahvastikus?
•Milline on reservväelaste tervise ja füüsilise profiil?

Ettekande kava:

- 1) Saamislugu
- 2) Sisendid
- 3) Senised tulemused

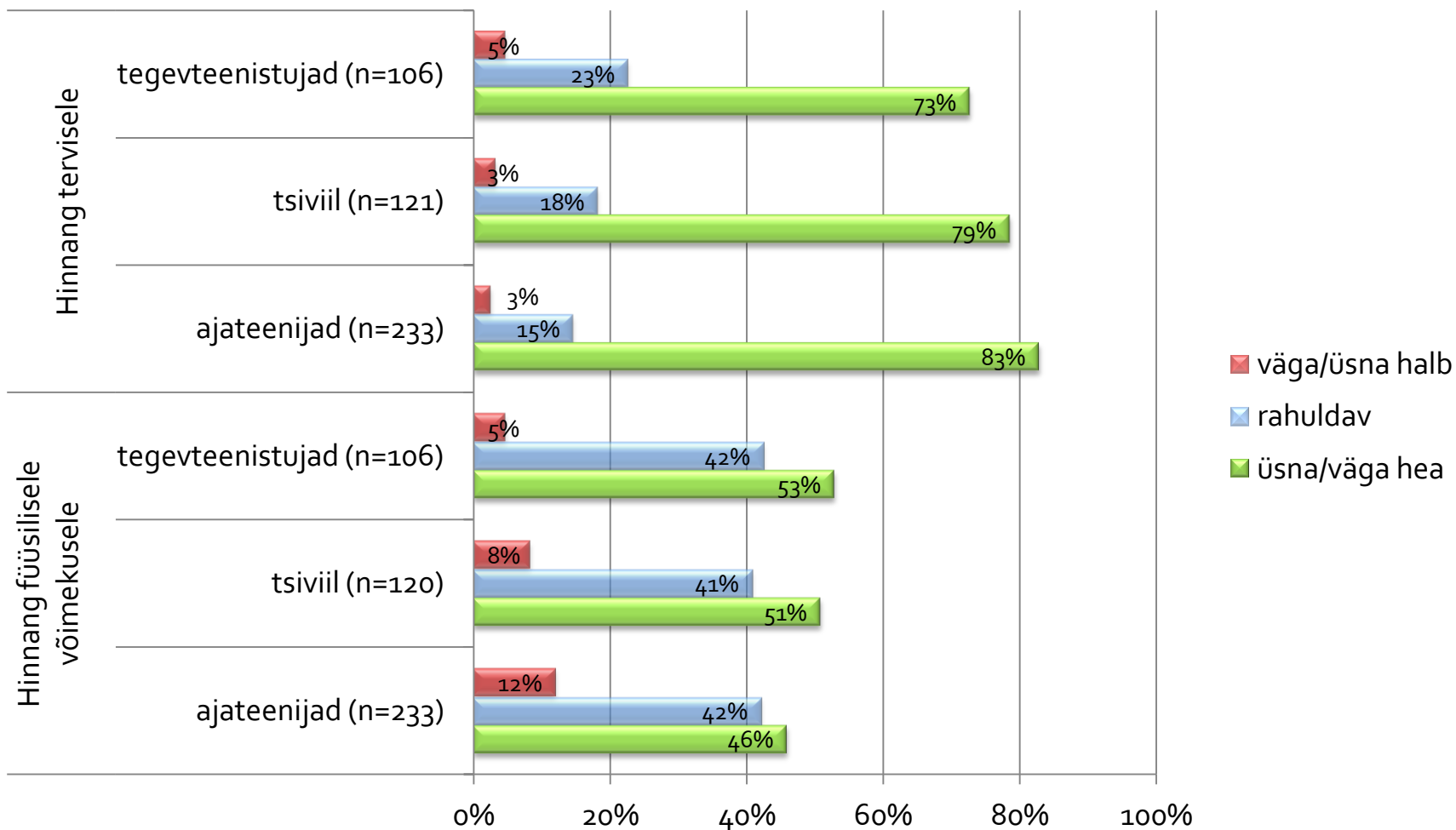
SJKK_TERVIS tegevused – andmete võrgustik

ANDMEDI?

On loodud andmestike võrgustik, kus on tutvutud andmete koosseisuga ja kaardistatud nii küsitlusuuringute kui registriandmete analüüsi võimalused seoses riigikaitse inimressursi tervisega.

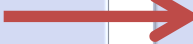
Senised tulemused – hinnang füüsilisele võimekusele ja tervisele 18-26a meeste hulgas

Senised tulemused

Kutsealuste tervis ja füüsiline profiil

KRA

- 2014a KRA arstlike komisjonide otsusel vastab tervisenõuetele 34%,
- ajutiselt ei vasta 40%
- ja tervisenõuetele ei vasta 26%.

TKU

- Rahvastikupõhiste küsitlusuuringute tulemusel on noorte meeste seas, vanuses 16-27 aastat pikaajaline haigus või terviseprobleem 28,8% vastanutest.

HBSC

- 15 a poiste hinnangul on nende tervis väga hea 39% vastanutest ja vabal ajal on kehaliselt aktiivseid rohkem kui 4x nädalas 43% vastanutest.

Tervise seire

- KV medteenistuse andmekogu -LIISA
- Koolitervishoiu infosüsteem - EKTIS
- E-tervis – ettepanekud TIS andmekoosseisu täiendamise ja töötlemise võimaldamiseks

Senised tulemused

Ajateenijate tervis ja füüsiline profiil

Väeosa arst

- Levinuim põhjus ajateenijate teenistusest vabastamisel:
- lihasluukonna- ja sidekoehaigused (38,1%)
- psüühika- ja käitumishäired (25,7%)
- vigastused ja mürgistused (7%),

KRA

- Tervisenõuetele mittevastavate noorte hulk kutsealuste seas on püsinud sarnasel tasemel.
- Ennetähtaegselt ajateenistusest vabastatud ajateenijate hulk on tõusnud:
 - 2012 a - 13,4%
 - 2013 a - 16,9%
 - 2014 a - 19,7%

ÜFT tulemused

- ÜFT on analüüsitud nii dunaamikas erinevate aastate lõikes, kõrvuti rahvastikupõhise enesehinnangulise füüsilise võimekusega, kui ka üksiktestide tulemuste lõikes.
- 2012 ja 2014 a oli **20%** noori, kes ei läbinud ka peale SBK ÜFT miinimumnõudeid.

Lihaskonna ning psüühika- ja käitumishäirete kõrge levimus ajateenijate hulgas viitab vajadusele leida lahendusi väljaõppe kavade diferentseerimiseks.

Edaspidised tegevused

Kutsealuste terviseprofili selgitamisel on teemaks hea tervisega noorte prognoos.

Analüüsiga selgitatakse noorukite tervisekäitumise eripära (HBSC) ja TKU 2016a andmetel

Kutsealuste tervisenõuetele mittevastavuse analüüs põhineb KRA 2013-2015 andmestikul.

Ajateenijate terviseprofiiliga seoses on teemaks tervisekäitumine militaar- ja tsiviilandmestiku võrdlusel.

Analüüsiga selgitatakse, kas noored, kes asuvad ajateenistusse, eristuvad tervisekäitumiselt ja ka muude tunnuste poolest samaealistest tsiviilis noorte hulgast.

Analüüsi aluseks on ajateenijate küsitlusuuringu andmed ja rahvastikupõhise tervisekäitumise küsitluse andmed.

Tegevteenistujate tervise ja füüsilise võimekuse profiili analüüs

Analüüs põhineb Baltpers'i andmestikul

Võrdlusandmestik tegevteenistujate töökeskkonna uuringu (Orru 2015) andmetel

PÜSIGE TERVED!!